

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Soos J.

Cím: Pesti cselédek

Forrás: Pesti napló

Bp.

1918/30

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

331.78

Hely

Idő

"1918"

Személy

Pesti cselédek

A háborus háztartásnak, ezer nehezen kielégíthető szükséglete között, elsőrangú helyet foglal el a cseléd. Ma körülbelül épp olyan nehezen szerzett s emellett hálátlan portéka, mint minden egyéb, amihez a háboruban drága pénzen hozzájut az ember. Nyár van és nyáron hajdanában is nagyon megcsappant Budapest cseléd-állománya, aratásra sok leány utazott haza. Ma azonban a készlet kicsi, ugyszólván semmi, bár van állástalan leány a fővárosban elég, bár a háboru tette, hogy tömegesen állanak el inkább *műhelyekbe, gyárakba, boltokba, sőt nem egy, értelmesebb és élelmesebb az irodákba is.*

Ostromba, ostoba képű lányok ajánlkoznak első szobaleánynak, komornának, szervirozástól piperevasalásig mindent vállalnak, bár leri róluk, hogy semmihez sem értenek, mindeneseek, gyerek-lányok voltak eddig s július elsejéig 70 koronáért szolgáltak, most százon alul szóba se állanak. Mikor egyiknek erre megjegyzést tettem, ezt felelte:

— Eddig nem fizettek, de most fognak, most majd fognak...

Százharminc koronát kért és főzést is vállalt *esetleg.* Hihetetlenül gögősek a cselédek, szertartásosan mutatkoznak be, borzasztóan hajszoják a „finom“ kifejezéseket, mimelik az intelligenset s mindeniknek szavajárása, hogy „teccik látni, hogy jobb nő vagyok“, még a legutolsó kis mosogató is ezt mondja; úgy látszik ez valami új háborus nyavalya közöttük.

Egy kalapos, csinos második szobaleány, aki másfél év alatt öt helyen szolgált, ezeket mondja, miután jó néhány asszony végigkérdezte, végig-

mustrálta:

— Az én papám állomásfőnök volt, nem kellett nekem tavalyig szolgálnom... De nem is maradok minden helyen... *Én megkövetelem a jogaimat...* Persze akkor beírják a nagyságák, hogy engedetlen és feleselő vagyok... Ugyis muszáj már valami mást elkezdeni...

Másik, egy szegény, csöndes, német leány, akinek még könyve sincsen... Hogy hol szolgált?

Tizenöt esztendő s korában Csernovicban, benne, „bei die Frau Hauptmann“, 1903-ban már Krakóban, „bei der Herr Direktor Hauss“, 1905-ben „kammerzofe bei eine Gräfin“. Innét kezdve nincs bizonyítványa. Halkan és szégyenkezve, városokat mond: „Szentpétervár, Budapest, Bukarest, Bécs... „war krank ich bitte... lang war ich krank“. Mit csinált eddig, meg nem mondja. „Bin treu, arbeite gerne, und bin schon ganz gesund bitte...“ hajtja szerényen és bár 70 koronáért szívesen elállana, mégsem fogadja fel senki.

Pedig a német leányoknak ugyancsak magasan áll az ázsiójuk... A kalaposan érkező, finnyás, franciául is beszélő, éhes osztrák és német leányok száz koronán alul el nem állanak és külön, csinos szobát igényelnek. Érdekes különben, hogy míg a mi leányaink szívesebben lesznek ipari, gyári munkásnők, addig a hozzánk érkező német leányok kivétel nélkül bolti, vagy ipari foglalkozásukat cserélték el a háztartással...

Új jelenség a cselédek között a hadbavonultné, vagy hadiözvegy. Napokban az egyik legnagyobb közvetítőben, a Márta-egyletben valósággal ellicitáltak egy menyecskét. Nyolcvan koronát kért, de addig ígérték egymáson felül a hölgyek, míg végre százhuszért kelt el. Büszkén vitte magával a boldog tulajdonos, mint valami antik porcellánt...

Egyébként a gyermekleányok teszik a háborus Budapest cseléd-elitjét. Ők öltöznek a legjobban, ők vállalják a legkevesebb munkát és ők nem állanak el hetven koronán alul... Jellemző például az is, hogy két cseléd csak egy helyre áll el és szemrebbenés nélkül tudják diktálni, hogy ha van is otthon már egy másik s ha megfelel is, inkább boesássa el amazit a nagysága, mert ők külön-külön nem boldogitanak senkit... együtt pedig 210 korona fix kiadást jelentenek havonta mindössze.

Egy hölgy alkuszik egy főző mindenessel. Fűt-fűt ígér neki, már majdnem megegyeznek, mikor a hölgy elszólja magát:

Még két hétig maradunk Földváron, azután Pestre...

— Nyaralóba nem megyek...

— De nézze fiam... két hét az egész... anyám gyenge, beteges asszony... miatta...

— Anyja is van a nagyságának?

— Na igen. Hát mondtam, hogy ketten vagyunk...

— De én az urat gondoltam... Öregasszonyhoz nem megyek... ki nem állhatom a vén asszonyokat...

S máris eltávozott, még pedig köszönés nélkül.